

**Návrh rámcových tém dizertačných prác pre doktorandské štúdium
na GTF PU v akademickom roku 2025/2026**

Študijný program: Európske religionistické a interkultúrne štúdiá

prof. PhDr. ThDr. Daniel Slivka, PhD., LL.M.

1. Politická a náboženská situácia ŽNO v Prešove po roku 1989

Anotácia:

Židovská náboženská obec v Prešove má na území regiónu Šariš pomerne bohatý historický a spoločenský kontext a je príkladom etnickej, kultúrnej a náboženskej diverzity v regióne. Historický fenomén holokaustu mal v 20. storočí enormný vplyv na život komunity, však táto židovská komunita jestvuje aj v súčasnosti a stala sa súčasťou Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku.

2. Fenomén falošnej multikultúry a problém radikalizácie slovenskej spoločnosti

Anotácia:

V 21. storočí k aktuálnym spoločenským javom patrí je kultúrna, náboženská a národnostná diverzita spoločnosti. Reakcie a postoje k tomuto spoločenskému fenoménu je však rozličný a často krát absentuje vzájomné akceptovanie a tolerancia v osobitnom vzťahu majoritnej a minoritnej spoločnosti. Avšak na názorovú hodnotovú orientáciu spoločnosti majú viaceré vplyvy od historického, spoločenského a náboženského kontextu, kde hodnota ľudskej osoby je často degradovaná a táto degradácia je pomerne často aj pseudo-ospravedlňovaná. Tu sú aj počiatky extrémistických prejavov.

3. Vplyv židovskej hudby na kultúrnu a náboženskú identitu židov na území Stredovýchodnej Európy

Anotácia:

Vplyv židovskej hudby na kultúrnu a náboženskú identitu židovských komunít v Stredovýchodnej Európe skúma, ako hudobné tradície ovplyvnili formovanie kolektívnej identity, náboženských obradov a sociálnych štruktúr. Zameriava sa na rôzne hudobné žánre, ako liturgické piesne, klezmer a chasidskú hudbu, a skúma ich úlohu v každodennom živote židovských komunít, ako aj v kontexte interakcie s inými národmi a kultúrami. Analyzované sú historické a sociálne faktory, ktoré formovali hudobný vývoj pred a po holokauste, vplyv hudby na náboženské obrady a jej rola ako nástroj kultúrnej obnovy a odolnosti v meniacich sa politických a spoločenských podmienkach. Cieľom je priblížiť komplexný vzťah medzi hudbou, náboženstvom a kultúrnou identitou, pričom sa zohľadňuje aj súčasný pohľad na tieto tradície.

4. Východiská svetových náboženstiev v kontexte prístupu k životnému prostrediu a jeho elementom

Anotácia:

Výskum dizertačnej práce je zameraný na komparáciu prístupov o postavení životného prostredia vo vybraných svetových náboženstvách (kresťanstvo, judaizmus, islam, hinduizmus, budhizmus, sikhizmus). Každé zo spomínaných náboženstiev má rozličné dogmy vo vzťahu k životnému prostrediu, čo vychádza z ich primárnej podstaty. Predstavitelia jednotlivých náboženstiev vyučujú náuku, ktorou sa snažia etablovať základné zásady vo vzťahu k životnému prostrediu a jeho zložkám. Všetky náboženstvá vychádzajú (okrem iného) zo svojich posvätných spisov a kníh, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou ich učenia. Kým kresťanstvo sa vo vzťahu k životnému prostrediu opiera o Bibliu (knihu Genezis) a rozličné encykliky, indické náboženstvá sa prikláňajú k myšlienkam panteizmu.

5. Postavenie a práva žien vo vybraných krajinách Starovekého blízkeho východu a kontext súčasnosti

Anotácia:

Na základe analýzy historických dokumentov dnes vieme, že postavenie a práva žien vo vybraných krajinách Starovekého blízkeho východu v prípade panovníčok, kňažíek a bohatých rodín nebolo pomerne negatívne ako sa pôvodne predpokladalo. Viaceré dokumenty zo staroveku ukazujú, že ženy mali pomerne silné, niekedy vedúce postavenie a rovnako aj práva, ktoré im prislúchali, a ktoré boli relatívne väčšie ako boli práva žien do začiatku 20. storočia v Európe. Komparatívne štúdium a výskum ukazuje postupný súčasný vývoj na Blízkom východe a rovnako je dôležité uviesť v konfrontovaní aké práva a postavenie ženy v súčasnosti v Európe majú.

prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa

1. Médiá v kontexte meniacich sa religióznych pomerov v Európe

Anotácia:

Globalizovaná postmoderná spoločnosť je denne atakovaná s novými a aktuálnymi výzvami a problémami v širokom spektre religiozity a skrz všetkými oblastami spoločenského života. Výskumným problémom je porozumenie a odhalenie postavenia a úlohy médií v procese meniacej sa religiozity v Európe. Autor by mal v práci hľadať a popísať súvislosti v mediálnych vplyvoch v spleť politických, ekonomických, kultúrnych, religióznych a iných spoločenských vzťahoch.

doc. PhDr. ThDr. Daniel Porubec, PhD.

1. Konceptia kresťanského nacionalizmu z pohľadu Ivana Alexandroviča Iljina

Anotácia:

Slovo „nacionalizmus“ je dnes skloňované prevažne v negatívnych konotáciách. Ako je možné vidieť špecifickú úlohu jednotlivých národov ako Boží dar v procese budovania kresťanskej kultúry nám ponúka ruský náboženský filozof Ivan Alexandrovič Iljin. V prípade tohto filozofa sa jedná o zaujímavé prepojenie Heglovej idealistickej filozofie s kresťanstvom.

2. Úbohosť marxistického filozofického systému v diele Borisa Vyšeslavceva

Anotácia:

Tragické dopady filozofickej koncepcie marxizmu, ktoré našli svoje reálne vtelenie v totalitárnych systémoch minulého storočia sú reflektované ruským náboženským filozofom Borisom Vyšeslavcevom v špecifickej kongruencii filozofie kultúry a kresťanskej tradície. V dnešnej postmodernej tekutej dobe, ktorú opäť živí koncepcia neomarxizmu, môžu byť pre nás reflexie tohto filozofa veľkou výstrahou a poučením.